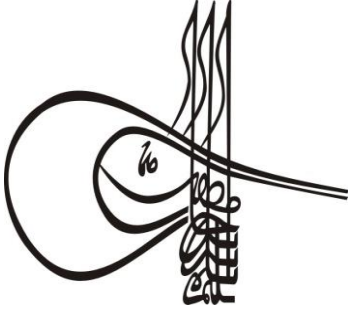

Turkish Studies

Educational Sciences

Volume 13/19, Summer 2018, p. 1485-1498

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14033>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Ağustos 2018

✓ Accepted/Kabul: Eylül 2018

✍ Referees/Hakemler: Prof. Dr. Semra ALYILMAZ – Dr. Öğr. Üyesi Fatih CAN - Dr. Öğr. Üyesi Nurullah ŞAHİN

This article was checked by iThenticate.

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİ SORUNLARINA İLGİ ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

Faruk POLATCAN** - Kürşad Çağrı BOZKIRLI*** - Onur ER****

ÖZET

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin yabancı uyruklu öğrenci sorunlarına ilgilerini belirlemek amacıyla geliştirilen Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmaktır. Araştırmanın çalışma grubu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören 240'ı kadın, 165'i erkek olmak üzere toplam 405 öğretmen adayından oluşmuştur. Araştırmacılar tarafından yapılan alan yazın taraması ve alınan öğrenci görüşleri sonucunda 33 taslak madde hazırlanmıştır. Uzman görüşleri ve pilot uygulama ile 30 maddelik ölçek formu elde edilmiştir. Elde edilen ölçek formu öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Öğretmen adaylarından elde edilen verilerden geçerliği belirleyebilmek için açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Analizler sonucunda ölçeğin toplam varyansının %63.78'ini açıklayan “kültürel sorunlara ilgi”, “sosyoekonomik sorunlara ilgi”, “ders dışı sorunlara ilgi” ve “ders içi sorunlara ilgi” olarak adlandırılan 4 faktörden oluşan 21 maddelik bir yapı oluşturulmuştur. Bu yapının uyumunun iyi düzeyde olduğu görülmüştür ($\chi^2 / sd = 2.55$, RMSEA= 0.06, CFI= 0.93, GFI= 0.90, NFI= 0.90). Ölçeğin güvenirliğini belirleyebilmek için hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları ölçeğin geneli için 0.93, birinci faktör için 0.89, ikinci faktör için 0.80, üçüncü faktör için 0.87 ve dördüncü faktör için 0.86 olarak bulunmuştur. Araştırma verilerinden elde edilen bulgular doğrultusunda Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

* Bu çalışma Kafkas Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenen 2017-EB-55 kodlu “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunlarının İncelenmesi” isimli BAP projesi kapsamında elde edilen veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

** Dr. Öğr. Üyesi, Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: farukpolatcan@gmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: kursad36@gmail.com

**** Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi, El-mek: onurer1827@gmail.com

---

Anahtar Kelimeler: Yabancı öğrenci sorunları, ilgi ölçeği, yabancılara Türkçe öğretimi, ölçek geliştirme.

SCALE OF INTEREST OF THE PROBLEMS OF FOREIGN STUDENTS: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

ABSTRACT

The aim of this research is to perform the validity and reliability of the scale of interest of the problems of foreign students developed in order to determine the interest of university students in terms of problems of foreign students. The study group consisted of a total of 405 teacher candidates including 240 females and 165 males studying at Kafkas University in the academic year 2017-2018. As a result of the literature review performed by the researchers and the student opinions received, 33 draft items were prepared. A scale form of 30 items was obtained with expert opinions and a pilot practice. The scale form has been applied to teacher candidates. Exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis were performed in order to determine the validity of the data obtained from teacher candidates. As a result of the analyzes, a 21-item structure consisting of 4 factors which described 63.78% of the total variance of the scale and named as “interest in cultural issues”, “interest in socioeconomic problems”, “interest in extracurricular problems” and “interest in problems in class”, was formed. The adaptation of this structure was found to be at a good level ($\chi^2 / sd = 2.55$, RMSEA= 0.06, CFI= 0.93, GFI= 0.90, NFI= 0.90). The *Cronbach alpha* internal consistency coefficients calculated to determine the reliability of the scale was found 0.93 for the overall scale, 0.89 for the first factor, 0.80 for the second factor, 0.87 for the third factor and 0.86 for the fourth factor. In the direction of findings from the data of the study, it can be stated that the Scale of Interest in the Problems of Foreign Students is a valid and reliable measurement tool.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

Turkey Turkish has been a language that foreigners would like to learn recently at an increasing pace. Parallel to the increasing interest of learning Turkish of foreigners and the Turkish origin living outside of Turkey, there has been a significant increase in the number of institutions and organizations providing Turkish language education to foreigners both in the country and abroad (Bakır, 2014; Boylu and Başar, 2016).

One of the reasons of the high demand for learning Turkey Turkish language as a foreign language is not only the increase in the number of Syrian refugees in Turkey seeking asylum due to the civil war in Syria (Bozkırlı, Er and Alyılmaz, 2018) but also the increase in the number of young people from various nationalities coming to study at universities in Turkey. As the number of people willing to learn Turkish language as

a foreign language increases, different problems about learners, teachers, and teaching environments arise.

Purpose of the Study

Learning the elements related to Turkish culture such as customs, beliefs, activities in everyday life in other words learning the language by experiencing it will facilitate and accelerate language acquisition of each foreigner learning Turkish. The purpose of the study is to perform the validity and reliability of “Scale of Interest of Problems of Foreign Students” developed in order to determine the interest of university students in terms of problems of foreign students. “The Scale of Interest of Problems of Foreign Students” was formed within this purpose. It is considered that determination of whether university students are interested in the problems experienced by foreigners learning Turkish may contribute to solving these problems in the field.

Method

The research developed by the review model, is a self-report based likert type measurement tool for the university students to measure the interest for the problems of foreign students. The scale consists of 21 items and 4 sub-dimensions. Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were performed in order to determine the factor structure of the scale. The scale form was applied to 405 teacher candidates studying at Kafkas University in order to conduct the analysis. While the scale was being developed, national and international studies were examined, and a 33-item item pool was formed by the researchers. The pool was applied to 57 university students as a pilot practice. 3 items were removed from the scale due to having a total correlation of less than 0.30 in the pilot study. A 30-item scale form was obtained as the result of the practice. The 30-item form for factor analysis was then reapplied.

Findings

EFA and CFA were conducted to ensure structure validity of the Scale of Interest for Problems of Foreign Students. Firstly, EFA was performed to determine the factor structure of the scale. According to Büyüköztürk (2014) in EFA, the eigen values should be close to 1, the difference between the two high values of one item should be at least 0.10, and the factor loading values of the item should be at least 0.40. For these reasons, 9 items were excluded from the scale. In the analysis, Principal Component Analysis and Direct Oblimin rotation method were used. In order to determine whether the data obtained from the study group was suitable for factor generating Kaiser Meyer Olkin (KMO) and Bartlett tests were performed. KMO being 0.936, and Bartlett testing resulting as significant shows that dataset is appropriate for factor analysis.

As a result of EFA, a 4-factor structure explaining 63.78% of the total variance was obtained. The first one is the sub-dimension of interest in *cultural issues* consisting of the items 15, 16, 17, 18, 19, 20 and 21. The second one is the sub-dimension of *interest in socioeconomic issues* consisting of the items 9, 10, 11, 12, 13 and 14. The third one is the sub-dimension of *interest in extracurricular issues* consisting of the items 4,

5, 6, 7 and 8. The fourth one is the sub-dimension of *interest in in-class issues* consisting of the items 1, 2 and 3.

It is seen that the item factor load values in the Scale of Interest for Problems of Foreign Students are between 0.50 and 0.86. The total variance value of the scale was identified as 63.78%. According to Karagöz (2016, p. 880) "The greater the variance ratios obtained at the end of the analysis, the stronger the factor structure will be. Sources accept this as adequate when the level is between 40% and 60%. Accordingly, it is considered that the total variance value of the Scale of Interest for Problems of Foreign Students is strong enough.

In order to determine the relationship between factors of Scale of Interest of Problems of Foreign Students, correlations between factors have been reviewed. It is revealed from the obtained data that the relationship between the factors of the scale is significant.

The CFA was conducted to test the suitability of data attained in the EFA to the Scale of Interest of Problems of Foreign Students. The results obtained with the DFA has presented that the formed structural model has good compatibility values.

The Cronbach Alpha coefficient was used in order to determine the reliability of the Scale of Interest for Problems of Foreign Students. According to Sönmez and Alacapınar (2014, p. 118) "Cronbach Alpha responses for two-category (0 or 1) and noncontinuous survey can be used to determine the reliability of graded scale attitudes, interest alienation, self-confidence, stress, self-efficacy, adoption, anxiety and etc.". *Cronbach Alpha* was found to be 0.89 in the sub-factor of interest in the cultural issues, 0.80 in the sub-factor of interest in socio-economic issues, 0.87 in the sub-factor of interest in the extracurricular issues, 0.86 in the sub-factor of interest in in-class issues and 0.93 in the whole scale. Accordingly, it can be noted that the Scale of Interest of Problems of Foreign Students is reliable.

Conclusion, Discussion, and Suggestions

When the literature was reviewed, no scale related to the problems of foreign students was found. The "Scale of Interest of Problems of Foreign Students" was developed in order to determine the interest of university students for the problems of foreign students.

According to the data obtained as a result of the validity and reliability studies of the scale developed as 21 items to determine the interest of the university students on the problems of the foreign students, it can be stated that the scale is valid and reliable and can be used.

It has been seen that the scale constitutes a 4-factor structure in the analysis performed. Accordingly, the first factor named interest in cultural issues is 7, the second factor in interest in socioeconomic issues is 6, the third factor in interest in extracurricular issues is 5, and the fourth factor in interest in in-class issues is formed of 3 items. It has been observed that these four factors explain 63.78% of the variance of the scale.

The internal reliability values of the scale being 0.89 in the sub-factor of interest in cultural issues, 0.80 in sub-interest in socio-

economic issues, 0.87 in the sub-factor of interest in extracurricular issues, 0.86 in the sub-factor of interest in in-class issues and 0.93 in the total of the scale have shown that the items are compatible with each other in the scale.

People are in need of learning more than one foreign language in order to be able to communicate more easily in the world. Due to this need, some languages are accepted as international languages. One of these languages is Turkish. In order for the international quality of Turkish to be further improved:

- The quality of the instructor teaching Turkish to foreigners should be increased.
- Works teaching the subtleties of the rich culture of Turkish should be prepared.

Keywords: Foreign student problems, interest scale, teaching Turkish to foreigners, scale development.

1. Giriş

Türkçe uzun bir geçmişi olan günümüzde de dünya üzerinde en yaygın kullanılan dillerden biridir. Ağar'a (2004), Biçer'e (2012) ve Aykaç'a (2015) göre bu köklü ve yaygın dil Hunlardan itibaren tarihin çeşitli dönemlerinde farklı gerekçelerle yabancılarca öğrenilmiştir. Süreç içerisinde hem Türkler hem de yabancılar tarafından Türkçenin öğretilmesinde-öğrenilmesinde kullanılabilecek özellikle sözlük türünde birçok eser hazırlanmıştır (Ensar, Baş ve Tiryakiol, 2014; Türkan, 2017).

Türkiye Türkçesi bugün artan bir hızla yabancılarca öğrenilmek istenen dil durumundadır. Gerek Türkiye dışındaki Türk soyluların gerekse yabancıların Türkiye Türkçesini öğrenme konusundaki ilgilerinin artışına paralel olarak yurt içinde ve yurt dışında yabancılar Türkçe öğretimi hizmeti veren kurum ve kuruluşların sayısında da ciddi artış gözlenmektedir (Bakır, 2014; Boylu ve Başar, 2016).

Türkiye Türkçesinin yabancı dil olarak öğrenilme talebindeki artışın en önemli gerekçelerinin ilk sıralarında Suriye'de yaşanan iç savaş nedeniyle bu ülkeden Türkiye'ye sığınmacı olarak gelen Suriyelilerin sayısındaki artış olduğu kadar (Bozkırlı, Er ve Alyılmaz, 2018) Türkiye'ye üniversite okumak için gelen çeşitli uyruklardan gençlerin sayısındaki artıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen kişi sayısı arttıkça öğrenenler, öğretenler, öğretim ortamları vb. ile ilgili farklı problemler ortaya çıkmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde yabancılar Türkçe öğretiminde yaşanan sorunların ele alındığı birçok çalışma ve bu çalışmalarda saptanmış birçok sorun bulunmaktadır (Tosun, 2005; Candaş Karababa, 2009; Özyürek, 2009; Alyılmaz, 2010; Yücer, 2011; Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012; Biçer, Çoban ve Bakır, 2014; Şengül, 2014; Gürbüz ve Güleç, 2016; Mutlu ve Ayrancı, 2017).

Türkiye'de bulunma ve Türkçe öğrenme gerekçeleri farklılık arz etse de Türkçe öğrenen her yabancıların yaşadığı problemlerden biri yeni tanıştığı kültür ve sosyal çevreye uyum sağlamaktır. Çünkü "yabancı bir dili öğrenmek bir dünyayı, yabancı bir kültürü de anlamak, tanımak demektir" (Tapan, 1995, s. 156'dan akt. Elbir ve Aka, 2015, s. 375). Bu nedenle Türkçe öğrenen her yabancıların âdet, inanış, gündelik yaşamdaki etkinlikler gibi Türk kültürüyle ilgili unsurlarla tanışması yani yaşayarak dili öğrenmesi dil edinimini kolaylaştırıp hızlandıracaktır. Bu bağlamda yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal çevreye ve Türk kültürüne uyum sağlamalarına en büyük katkıyı sağlayacakların onların yaşadıkları sorunlara ilgi duyan ve bu sorunları çözmeye çalışan Türk vatandaşı sınıf

arkadaşları olacağı düşüncesinden yola çıkılarak “Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği” oluşturulmuştur. Üniversite öğrencilerinin Türkçe öğrenen yabancıların yaşadıkları sorunlara ilgi duyup duymadıklarının tespit edilmesinin bu sorunların çözülmesi noktasında alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Tarama modeliyle gerçekleştirilen bu araştırma ile geliştirilen bu ölçek üniversite öğrencilerinin yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına ilgilerini belirlemek üzere öz bildirim dayalı likert tipinde bir ölçek aracıdır. Ölçek 21 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin çalışma grubuna, geliştirilme sürecine, güvenilirliğine ve geçerliğine ilişkin bilgiler aşağıda başlıklar hâlinde verilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Ölçeğin faktör yapısını belirleyebilmek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Analizleri yapabilmek için Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören 405 öğretmen adayına ölçek formu uygulanmıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Kişisel Bilgiler

Değişken	Alt Değişken	N	%
Cinsiyet	Kadın	240	59.3
	Erkek	165	40.7
Sınıf	1. Sınıf	97	24
	2. Sınıf	102	25.2
	3. Sınıf	71	17.5
	4. Sınıf	135	33.3
Program	Türkçe Eğitimi	209	51.6
	Tarih	38	9.3
	Türk Dili ve Edebiyatı	41	10.1
	Sınıf Öğretmenliği	94	23.2
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	23	5.6

Tablo 1’e göre veriler cinsiyet değişkenine göre gruplandırıldığında öğretmen adaylarının 240’ı (%59.3) kadın, 165’i (%40.7) erkektir. Sınıf düzeyine göre öğretmen adaylarının 97’si (%24) 1. sınıfta, 102’si (%25.2) 2. sınıfta, 71’i (%17.5) 3. sınıfta, 135’i (%33.3) 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Bölüm değişkenine göre öğretmen adaylarının 209’u (%51.6) Türkçe eğitimi, 38’i (%9.3) Tarih, 41’i (%10.1) Türk Dili ve Edebiyatı, 94’ü (%23.2) Sınıf Öğretmenliği, 23’ü (%5.6) İngiliz Dili ve Edebiyatı lisans programlarında öğrenim görmektedir.

2.2. Ölçeğin Geliştirilmesi

Ölçek geliştirilirken öncelikle yurt içindeki ve yurt dışındaki çalışmalar incelenerek araştırmacılar tarafından 33 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan madde havuzu 57 kişilik üniversite öğrencisi grubuna pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamada madde toplam korelasyonu 0.30’un altında olan 3 madde ölçekten çıkarılmıştır.

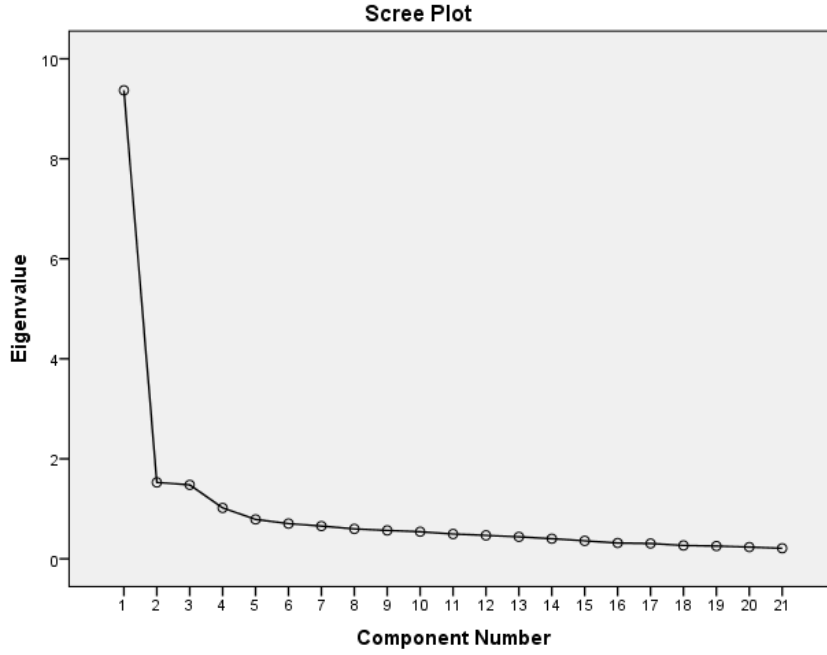
Uygulama sonucunda 30 maddelik ölçek formu elde edilmiştir. Faktör analizi için elde edilen 30 maddelik form üzerinden yeniden uygulama yapılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına ilişkin bulgular dikkatlere sunulmuştur.

3.1. Geçerliğe İlişkin Bulgular

Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin yapı geçerliğini sağlamak için AFA ve DFA yapılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek için öncelikle AFA yapılmıştır. Büyüköztürk'e (2014) göre AFA'da öz değerlerin 1'e yakın, bir maddenin yüksek iki yük değeri arasındaki farkın en az 0.10, madde faktör yük değerlerinin en az 0.40 olması gerekmektedir. Bu nedenlerle 9 madde ölçekten çıkarılmıştır. Analizde *Temel Bileşenler Analizi* ve *Direct Oblimin* döndürme yöntemi kullanılmıştır.

Şekil 1. AFA Sonuçlarına Göre Öz Değer Grafiği

Çalışma grubundan elde edilen verilerin faktör oluşturmak için uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Kaiser Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett testleri yapılmıştır. KMO testi 0.50'den küçük olan değerler kabul edilemez, 0.50 - 0.60 arasındaki değerler kötü, 0.60 - 0.70 arasındaki değerler zayıf, 0.70 - 0.80 arasındaki değerler orta, 0.80 - 0.90 arasındaki değerler iyi, 0.90'dan büyük değerler ise mükemmeldir (Comrey ve Lee, 2013). Bartlett testi anlamlılık düzeyi 0.05'ten büyük olan veri setinde faktör analizi yapılamaz (Comrey ve Lee, 2013). Tablo 2'de KMO ve Bartlett Küresellik Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2. Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin KMO ve Bartlett testi sonuçları

KMO Uygunluk Testi	0.936
Bartlett's Küresellik Testi	
Tahmini Ki-Kare	4710.708
Serbestlik Derecesi	210
Anlamlılık Düzeyi	0.00

Tablo 2’de KMO’nun 0.936, Bartlett testinin ise anlamlı çıkması veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. AFA’ya göre ölçek maddelerinin boyutlara göre dağılımı, yük değerleri, faktörlerin varyans oranları ve toplam varyans oranı Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği’nin Faktörlere Göre Dağılımı, Madde Faktör Yükleri ve Faktör Varyansları

Maddeler	1. Faktör	2. Faktör	3. Faktör	4. Faktör
M15	0.634			
M16	0.764			
M17	0.758			
M18	0.864			
M19	0.736			
M20	0.819			
M21	0.607			
M9		0.668		
M10		0.817		
M11		0.615		
M12		0.503		
M13		0.567		
M14		0.702		
M4			0.555	
M5			0.658	
M6			0.825	
M7			0.769	
M8			0.741	
M1				0.687
M2				0.689
M3				0.669
	%44.617	%7.276	%7.045	%4.845
			Toplam Varyans: %63.783	

Tablo 3’te AFA sonucunda toplam varyansın % 63.78’ini açıklayan 4 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Bunlardan birincisi 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21. maddelerden oluşan *kültürel sorunlara ilgi* alt boyutudur. İkincisi 9, 10, 11, 12, 13 ve 14. maddelerden oluşan *sosyoekonomik sorunlara ilgi* alt boyutudur. Üçüncüsü 4, 5, 6, 7 ve 8. maddelerden oluşan *ders dışı sorunlara ilgi* alt boyutudur. Dördüncüsü ise 1, 2 ve 3. maddelerden oluşan *ders içi sorunlara ilgi* alt boyutudur.

Madde faktör yük değerlerinin alt sınırı 0.32 olmalıdır (Tabachnick ve Fidel, 2011). Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği’nde madde faktör yük değerlerinin 0.50 ile 0.86 arasında olduğu görülmektedir. Ölçeğin toplam varyans değeri %63.78 olarak belirlenmiştir. Karagöz’e (2016, s. 880) göre “Analiz sonunda elde edilen varyans oranları ne kadar büyükse faktör yapısı da o kadar güçlü olur. Kaynaklar bu düzeyin %40 ile %60 arasında olmasını yeterli kabul etmektedirler”. Buna göre Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği’nin toplam varyans değerinin yeterince güçlü olduğu düşünülmektedir.

Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği’nin faktörleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek amacıyla faktörler arası korelasyona bakılmıştır. Faktörler arasında elde edilen korelasyon katsayısının çoklu bağıntı problemi açısından korelasyon katsayısının 0.90 ve üzeri olmaması beklenir (Akbulut, 2010). Ölçeğin faktörleri arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon

	1	2	3	4
1. Kültürel sorunlar	1			
2. Sosyoekonomik	0.493	1		
3. Ders dışı sorunlar	0.516	0.460	1	
4. Ders içi sorunlar	0.389	0.257	0.339	1

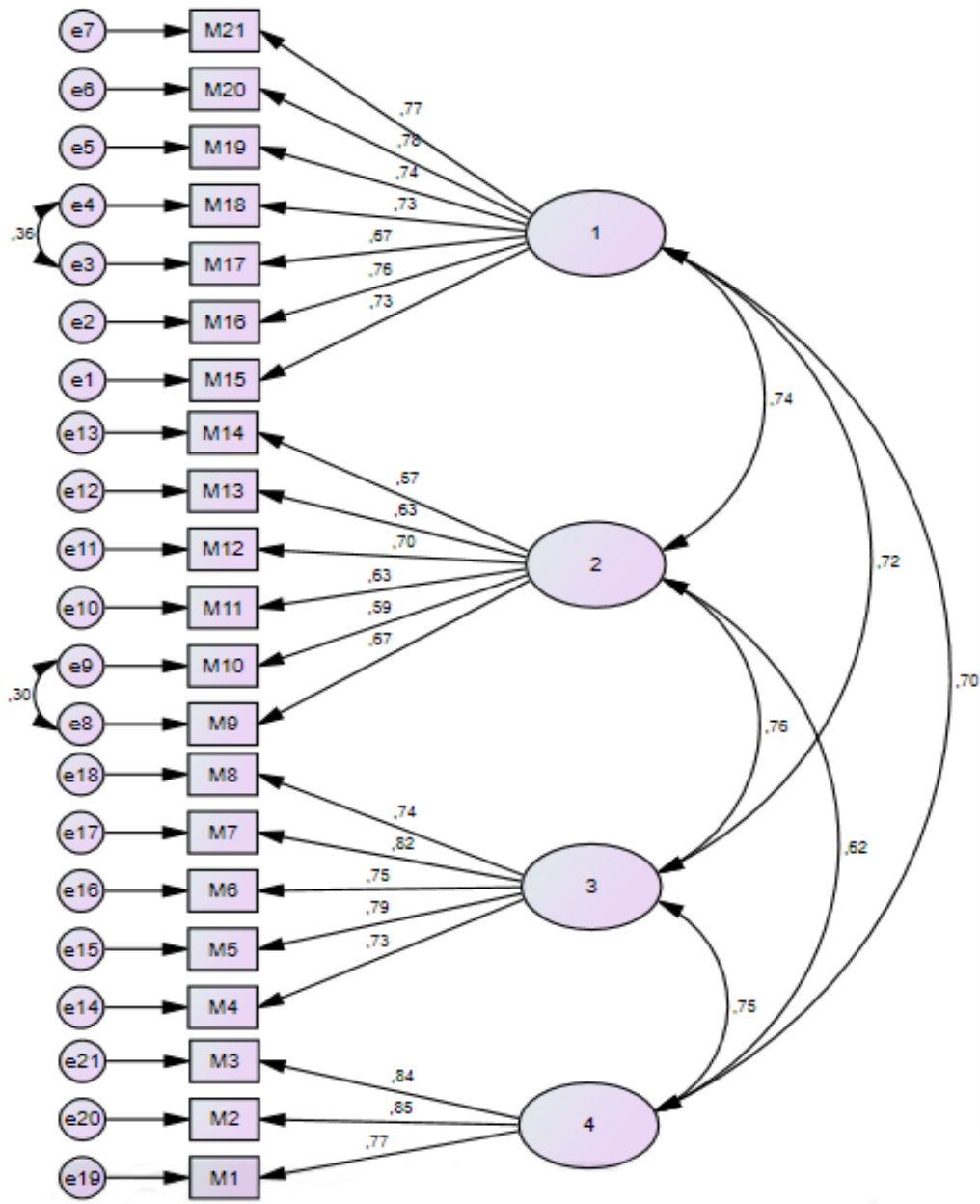
Tablo 4'te Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin alt faktörleri arasındaki korelasyon verileri bulunmaktadır. Elde edilen verilerden ölçeğin faktörleri arasındaki ilişkinin anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir.

Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin AFA'da elde edilen verilerin uygunluğunu test etmek için DFA yapılmıştır. Sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği DFA Sonuçları

Ölçek	χ^2 / sd	CFI	GFI	NFI	RMSEA
İletişim	2.550	0.939	0.900	0.904	0.062

Tablo 5'teki DFA verilerine göre χ^2 / sd (461.631 / 181) değerinin 2.550 olduğu görülmektedir. Bu değer 3'ün altında olması önerilmektedir (Karagöz, 2016, s. 969). DFA sonuçlarına göre ulaşılan diğer uyum indeksleri ise şunlardır: CFI= 0.939, GFI= 0.900, NFI= 0.904, RMSEA= 0.062. Karagöz'e (2016, s. 969-972, 992) göre RMSEA değerinin 0.08'in altında, CFI, GFI ve NFI değerlerinin 1'e yakın olması kabul edilebilir uyum olarak görülmektedir. DFA ile elde edilen sonuçlar oluşturulan yapısal modelin iyi uyum değerlerine sahip olduğunu göstermektedir. Şekil 2'de DFA sonuçlarına göre geliştirilen ölçeğin faktör yük değerleri gösterilmiştir:

Şekil 2. Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin Faktör Yük Değerleri

3.2. Güvenirliliğe İlişkin Bulgular

Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin güvenilirliğini belirleyebilmek amacıyla *Cronbach Alpha* katsayısı kullanılmıştır. Sönmez ve Alacapınar'a (2014, s. 118) göre "Cronbach Alpha yanıtların iki kategorili (0 ya da 1) ve sürekli olmadığı anket, tutum, ilgi yabancılaşma, öz güven, stres, öz yeterlik, benimseme, kaygı vb. derecelenmiş ölçeklerin güvenilirliğini saptamada kullanılabilir". *Cronbach Alpha* kültürel sorunlara ilgi alt faktöründe 0.89, sosyoekonomik sorunlara ilgi alt faktöründe 0.80, ders dışı sorunlara ilgi alt faktöründe 0.87, ders içi sorunlara ilgi alt faktöründe 0.86, ölçeğin tamamında ise 0.93 olarak bulunmuştur. Bu durumda Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin güvenilir olduğu söylenebilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına ilgilerini belirlemek amacıyla hazırlanan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Er, Biçer ve Bozkırlı'ya (2012) göre yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar şunlardır:

- Ders öğretim araç gereçlerinin yetersiz olması,
- Öğretim elemanlarının yetersiz olmaları,
- Öğretim programının yetersiz olması,
- Türkçe öğretiminin farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması,
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersiz olması,
- Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumların sorunları.

Alan yazın incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarıyla ilgili ölçek bulunmamaktadır. Üniversite öğrencilerinin yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına ilgi durumlarını belirleyebilmek için "Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği" geliştirilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına ilgi durumlarını belirlemeye yönelik 21 madde olarak geliştirilen Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunlarına İlgili Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda elde edilen verilerden ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu ve kullanılabileceği söylenebilir.

Yapılan analizlerde ölçeğin 4 faktörlü yapı oluşturduğu görülmüştür. Buna göre kültürel sorunlara ilgi olarak adlandırılan birinci faktör 7, sosyoekonomik sorunlara ilgi olarak adlandırılan ikinci faktör 6, ders dışı sorunlara ilgi olarak adlandırılan üçüncü faktör 5, ders içi sorunlara ilgi olarak adlandırılan dördüncü faktör 3 maddeden oluşmaktadır. Bu 4 faktörün ölçeğe ilişkin varyansın %63.78'ini açıkladığı görülmüştür.

Ölçeğin iç güvenilirlik değerlerinin kültürel sorunlara ilgi alt faktöründe 0.89, sosyoekonomik sorunlara ilgi alt faktöründe 0.80, ders dışı sorunlara ilgi alt faktöründe 0.87, ders içi sorunlara ilgi alt faktöründe 0.86, ölçeğin tamamında ise 0.93 olması ölçekte yer alan maddelerin birbiriyle uyumlu olduğunu göstermektedir.

Dünyada insanlar daha kolay bir şekilde anlaşabilmek için birden fazla yabancı dil öğrenme ihtiyacı duymaktadırlar. Bu ihtiyaç nedeniyle bazı diller uluslararası dil olarak görülmektedir. Bu dillerden biri de Türkçedir. Türkçenin uluslararası niteliğinin daha da geliştirilebilmesi için:

- Yabancılara Türkçe öğreten okutman kalitesi artırılmalıdır.
- Yabancılar için zengin Türk kültürünün inceliklerini öğretecek eserler hazırlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağar, M. E. (2004). Türkçe öğretiminin tarihçesi. *International Journal of Human Sciences*, 1(1), <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/download/91/89>.
- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(10), 728-749.

- Aykaç, N. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin genel tarihçesi ve bu alanda kullanılan yöntemler. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 161-174.
- Bakır, S. (2014). Türkiye'deki yabancılara Türkçe öğretim merkezleri ve Atatürk Üniversitesi Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Dilmer). *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 51, 449-470.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Biçer, N., Çoban, İ. ve Bakır, S. (2014). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştığı sorunlar: Atatürk Üniversitesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(29), 125-135.
- Boylu, E. ve Başar, U. (2016). Türkçe öğretim merkezlerinin güncel durumu ve standartlaştırılması üzerine. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(24), 309-324.
- Bozkırlı, K. Ç., Er, O. ve Alyılmaz, S. (2018). Teacher opinions based evaluaion of problems in Turkish instruction to Syrians. *European Journal of Foreign Language Teaching*, 3(2), 130-147.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Candaş Karababa, Z. C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Comrey, A. L. ve Lee, H. B. (2013). *A first course in factor analysis*. Psychology Press.
- Elbir, B. ve Aka, F. N. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımına yönelik yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(12), 371-386.
- Ensar, F., Baş, B. ve Tiryakiol, S. (2014). Türkçe öğretiminin tarihî kaynakları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 215-228.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 51-69.
- Gürbüz, R. ve Güleç, İ. (2016). Türkiye'de eğitim gören yabancı öğrencilerin Türkçeye ilişkin görüşleri: Sakarya Üniversitesi örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 6(2), 141-153.
- Karagöz, Y. (2016). *SPSS ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mutlu, H. H. ve Ayrancı, B. B. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde geçmişten günümüze süregelen problemler. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 3(2), 66-74.
- Özyürek, R. (2009). Türk devlet ve topluluklarından Türkiye üniversitelerine gelen Türk soylu yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenimlerinde karşılaştıkları sorunlar. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4(3), 1819-1862.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Şengül, K. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alfabe sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(1), 325-339.
- Tabachnick, B. G. ve Fidel, L. S. (2011). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon Com.
- Tosun, C. (2005). Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretilmesi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 22-28.
- Türkan, H. K. (2017). Türkçe öğretiminin tarihsel süreci ve yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğretimine dair bazı öneriler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 60, 147-158.
- Yücer, S. (2011). İnternet yoluyla Türkçe öğretimi ve sorunları. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 1(1), 132-143.

Ek: Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunları İlgili Ölçeği

	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Ders esnasında yabancı uyruklu öğrencileri derslere katılmaları için cesaretlendiririm.					
2. Ders esnasında yabancı uyruklu öğrencilere bilmedikleri kelimelerin anlamlarını söylerim.					
3. Ders esnasında yabancı uyruklu öğrencilerin not tutmalarına yardımcı olurum.					
4. Yabancı uyruklu öğrencilerin alttan aldıkları derslerin sınavlarına hazırlanmalarına yardımcı olurum.					
5. Yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenci işleriyle iletişimlerine yardımcı olurum.					
6. Yabancı uyruklu öğrencilere üniversite kulüplerine katılmaları için yol gösteririm.					
7. Yabancı uyruklu öğrencilerin üniversite içindeki sosyokültürel (panel, sergi, konferans vb.) faaliyetlere katılmasına yardımcı olurum.					
8. Yabancı uyruklu öğrencilere kütüphanede yardımcı olurum.					
9. Yabancı uyruklu öğrencilerle okul dışı saatlerde zaman geçiririm.					
10. Yabancı uyruklu öğrencileri evime davet ederim.					
11. Yabancı uyruklu öğrencilerin ekonomik sorunlarını çözmeye yardımcı olurum.					
12. Yabancı uyruklu öğrencilerin barınma problemlerini çözmelerine yardımcı olurum.					
13. Yabancı uyruklu öğrencileri kendi arkadaş çevremle tanıştıırım.					
14. Yabancı uyruklu öğrencilerin aile ortamına girmesine izin veririm.					
15. Yabancı uyruklu öğrencilere Türk kültürünü tanıtmak için çaba harcarım.					
16. Yabancı uyruklu öğrencilere Türk yemeklerini tanıtırım.					
17. Yabancı uyruklu öğrencilerle Türk filmleri ve dizileri izlerim.					
18. Yabancı uyruklu öğrencilere Türk müziklerini dinletirim.					
19. Yabancı uyruklu öğrencileri dinî ve millî bayramlar ile günlerden haberdar ederim.					
20. Yabancı uyruklu öğrencilere geleneksel Türk kıyafetleri hakkında bilgi veririm.					
21. Yabancı uyruklu öğrencilerle tarihî ve kültürel mekânları ziyaret ederim.					